

Retentionskortet viser sig ubrugeligt til målrettet N-regulering

Analyse viser, at det udarbejdede retentionskort er behæftet med så store usikkerheder, at det er uanvendeligt som grundlag for at fastsætte individuelle regler for gødskning på mark- og ejendomsniveau.

På vegne af Østlige Øers Landboforeninger og Bæredygtigt Landbrug har SEGES i samarbejde med lokale landboforeninger på Sjælland, Fyn og i Syd- og Midt-Østjylland foretaget en gennemgribende analyse af det faglige og modelmæssige grundlag for udarbejdelsen af retentionskortet og retentionsbegrebet.

Faglige mangler

Analysen fra SEGES afslører en række systematiske fejl, mangler, udeladelser og store usikkerheder i udarbejdelsen af retentionskortet. Bl.a.

- Udvaskningsmodeller baseres på målinger/data hovedsageligt fra ca. 1970-2000
- Modellerne er enten meget mangelfulde eller aldrig evaluerede
- Modellerne beregner konsekvent for store N-tab i særdeleshed på lerjord
- Måleudstyr er muligvis systematisk forkert placeret i markerne
- Retentionsbegrebet er uden systemforståelse for dyrkningsmæssige forhold

Uddybning af faglige mangler:

Modellerne, der skal beregne N-tabet fra markerne er udviklet på baggrund af målinger fra en periode, hvor gødningsreglerne var helt anderledes. Der var i årene ca. 1970 – 2000 reelt tale om en periode med ringe udnyttelse af husdyrgødningen (ca. 10 – 25 %). Udnyttelsen af husdyrgødning er i dag øget til 70 %. De seneste 15 år har landbruget endvidere været underlagt krav om undergødskning baseret på økonomiske beregninger fremfor miljømæssige behov. Modellerne er ikke tilpasset denne virkelighed.

Placeringen af målestationer i markerne betyder, at store dele af N-omsætningen i rodzonen ikke medtages. Målestationerne ligger i 1 m's dybde, mens en betragtelig N-omsætning i form af bl.a. optag i planterne, denitrifikation og indlejring i jorden sker i op til mindst 2 m's dybde samt i jordvæskens horisontale bevægelse mellem måleudstyr og dræn, hvilket kan tage op til flere år.

Analyse af modellernes beregninger viser, at modellerne i varierende grad konsekvent beregner udvaskningen af N for højt i forhold til drænmålinger, som staten og landmændene selv foretager. Dette gør sig især gældende på lerjorde.

Usikkerhed ved retentionskortet

Citat fra "National Kvælstofmodel, GEUS"

*"Til gennemførelse af analysen er landet inddelt i 10 regioner. Usikkerheden på den samlede retention fra rodzonen til kysten er indenfor disse regioner estimeret til at ligge mellem 7 og 28 procent point, med et **landsgennemsnit på 21 procent point.**"* (markeret her)

Både miljømæssigt og økonomisk er N-regulering efter et kort med 21 % usikkerhed ganske enkelt helt uacceptabelt.

Samtidig viser statistisk test af sammenhængen mellem modelberegnete N-koncentrationer og målinger af drænvand, at sandsynligheden for, at modellen beregner den korrekte N-udvaskning kun er 5 %. (χ^2 -test). Vi kan ikke se ét eneste fagligt argument for, at en model med så ringe statistisk sikkerhed kan anvendes overhovedet og slet ikke til at pålægge landbruget indsatser og massive økonomiske omkostninger.

Konsekvenser ved brug af retentionskortet

Bruges de usikre udvaskningsberegninger og upræcise retentionskort til målrettet N-regulering af landbruget, viser beregninger foretaget af SEGES, at bedrifter mange steder ikke længere vil være rentable og derfor må lukke. -Og det på massivt usikkert fagligt grundlag.

Retentionskortet kan altså på ingen måde bruges som grundlag for beregning af gødningstildeling og er ligeledes ubrugeligt som grundlag for krav indsats på dyrkede arealer i regi af vandplaner.

Rapporten fra SEGES afdækker med meget konkrete eksempler, at retentionsbegrebet vil have vidtrækkende og uoverskuelige økonomiske konsekvenser på et ikke solidt fagligt grundlag. Landbrugets organisationer udtrykker på den baggrund, at N-regulering der bygger på de frembragte retentionskort, er aldeles uacceptabelt.

Anbefalinger

De seneste mange år har landmænd måttet acceptere en stadig større udpining af landbrugsjorden pga. det generelle krav om gødning under planternes behov. Konsekvensen har været langt lavere udbytter end muligt og stadigt faldende kvalitet i dansk korn. Det er regulering helt uden respekt for fagligt godt landmandskab og samtidig uden dokumentation for, at det har nogen som helst miljømæssig effekt.

- Målrettet indsats skal ske, hvor **recipienten** har brug for det. Der kan ikke tages udgangspunkt i jorde med "høj udvaskning"
- Gør op med brug af standardtal og gennemsnitsbetragtninger
- Ny N-regulering skal bygge på nyeste viden og valide data om tab af N
- Regulering skal kunne ske efter balanceregnskaber på bedriften
- Der skal være et alsidigt og fleksibelt katalog af virkemidler til N-reduktionsindsatser
- Flere målestationer i vandløbene. Kun halvdelen af landets areal er dækket med de nuværende
- Yderligere forskning vedrørende retention før evt. fremtidig anvendelse af retentionsbegrebet

Bilag:

1. Notat om modelmæssige og agronomiske problemstillinger ved retentionskortene

Mindretalsudtalelse fra Bæredygtigt Landbrug

Bæredygtigt Landbrug har deltaget i gruppens arbejde, og anerkender den store faglige indsats, der er lavet for at påvise de væsentlige fejl og mangler en regulering ud fra retentionskortlægning vil have. Vi er enige i de konklusioner, der er draget ud fra de landbrugsfaglige og statistiske metoder. Retentionskortlægning er alt for usikker og er på ingen brugbar måde faglig korrekt, og allerede derfor må idéerne om brug af retentionskort skrottes.

Bæredygtigt Landbrug finder dog, at der ud over de påpegede fejl og mangler, yderligere findes meget væsentlige forhold af juridisk karakter, som direkte umuliggør lovlig brug af et retentionskort til regulering af danske landmænd. Den enkelte landmands grundlæggende rettigheder vil simpelthen ikke blive respekteret.

Bæredygtigt Landbrug finder bl.a., at vurdering af nitratudvaskning i henhold til EU-retten skal ske efter bedste viden. Modelberegninger vil derfor være i strid med EU-retten i det omfang, at modelberegningerne fører til en væsentlig og usaglig forskelsbehandling, der kan dokumenteres med og i forhold til valide konkrete målinger. Det er juridisk muligt, at dokumentere sin uskyld med konkrete valide nitratmålinger. Denne mulighed synes i praksis ikke at blive anerkendt.

Bæredygtigt Landbrug finder videre, at der alene kan pålægges KO-sanktioner for den del af reglerne i nitratdirektivet, der er minimumsimplementering. Dette er ikke tilfældet i Danmark i dag, hvor også de skærpede danske nationale særregler omfattes af EU-sanktioner i form af KO. KO-reglerne og håndhævelsen på området må på den baggrund anses som værende ugyldige.

Bilag:

2. Bæredygtigt Landbrugs juridiske synspunkt vedrørende retentionskort

Povl Fritzner, fmd. Østlige Øers Lbf.

Peter Rosendal, Næstfmd BL
07-10-2015

Mogens Dall, fmd. LandboSyd

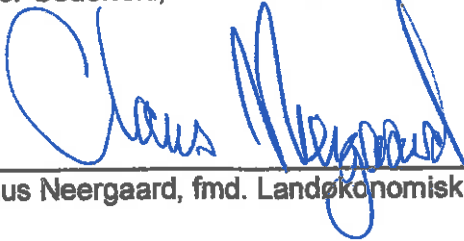
Christian Lund, fmd. Sønderjysk Lbf.

Peter Cederfeld, fmd. Patriotisk Selskab

John Nielsen, fmd. DL Sydhavsørerne

Claus Neergaard, fmd. Landøkonomisk Selsk.

Jens Gammelgaard fmd. DL Midt-Østjylland